

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ ĮSTATYMO NR. X-1023 2, 36,
37, 40, 41 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 36, 37, 40, 41 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas įgyvendinant 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/2631 dėl Europos žaliųjų obligacijų ir neprivalomo informacijos apie obligacijas, kurios platinamos kaip aplinkos atžvilgiu tvarios, atskleidimo bei neprivalomo informacijos apie su tvarumu susietas obligacijas atskleidimo.

Reglamento (ES) 2023/2631 pagrindinis tikslas – aukšto lygio savanoriško Europos žaliųjų obligacijų standarto sukūrimas, kuriuo siekiama padėti privačioms įmonėms ir valstybei lengviau pritraukti finansavimą su tvarumu susijusioms investicijoms – tiek perėjimui prie klimato požiūriu neutralios ekonomikos finansuoti, tiek Europos Sąjungos (toliau – ES) aplinkos tvarumo tikslams pasiekti. Kartu Reglamentu (ES) 2023/2631 siekiama investuotojus apsaugoti nuo ekomanipuliavimo (angl. *greenwashing*) ir užtikrinti rinkos vientisumą.

Europos žaliųjų obligacijų standarto galės laikytis tiek privatūs, tiek viešojo sektoriaus emitentai, įskaitant ne ES emitentus, norintys kapitalo rinkose pritraukti lėšų žaliajoms investicijoms finansuoti, tačiau jie turės atitikti griežtus tvarumo reikalavimus. Visos lėšos, gautos iš obligacijų, išleistų pagal Europos žaliųjų obligacijų standartą, turi būti investuojamos tik į ES taksonomijos reikalavimus atitinkančią ekonominę veiklą.

Reglamente (ES) 2023/2631 nustatomi Europos žaliųjų obligacijų emisijų skaidrumo reikalavimai (pvz., reikalavimas paskelbti informacijos apie žaliąsias obligacijas suvestinę, ES taksonomiją atitinkančių projektų kasmetinę pajamų iš obligacijų paskirstymo ataskaitą ir pan.) šių obligacijų emitentams, ketinantiems savo aplinkos atžvilgiu tvarias obligacijas žymėti nuoroda „Europos žaliaji obligacija“ arba „ES ŽO“. Tokiu būdu Europos žaliųjų obligacijų emitentai galės įrodyti, kad jie finansuoja ES taksonomiją atitinkančius žaliuosius projektus. Europos žaliųjų obligacijų emitentų priežiūrą Lietuvoje vykdys Lietuvos bankas.

Aplinkos atžvilgiu tvarios obligacijos yra viena iš svarbių priemonių investicijoms į žaliąsias technologijas, energijos vartojimo ir išteklių naudojimo efektyvumui, tvaraus transporto infrastruktūrai ir mokslinių tyrimų infrastruktūrai finansuoti.

Reglamentu (ES) 2023/2631 taip pat nustatoma Europos žaliųjų obligacijų išorės vertintojų, kurių priežiūrą vykdys Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija, registracijos ir priežiūros sistema. Be kita ko, Reglamente (ES) 2023/2631 nustatomi neprivalomo informacijos apie kitas aplinkos atžvilgiu tvarias obligacijas ir ES išleidžiamas su tvarumu susietas obligacijas atskleidimo reikalavimai.

Siekiant įgyvendinti Reglamento (ES) 2023/2631 nuostatas, Įstatymo projektu numatoma įgyvendinti šiuos uždavinius:

1) nustatyti, kad Lietuvos bankas įgyvendina Reglamente (ES) 2023/2631 kompetentingai institucijai nustatytas teises ir pareigas;

2) atsizvelgiant į tai, kad Lietuvos bankas paskiriamas atlikti kompetentingos institucijos funkcijas pagal Reglamentą (ES) 2023/2631, papildyti Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatyme (toliau – VPI) įtvirtintus priežiūros institucijos įgaliojimus;

3) įtvirtinti poveikio priemonės (įskaitant pinigines baudas) asmenims, pažeidžiantiems Reglamente (ES) 2023/2631 nustatytus reikalavimus, nustatyti poveikio priemonių tokiems asmenims taikymo pagrindus ir kt.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė, tel. (8 5) 239 0174, el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt) Kapitalo rinkų skyriaus (vedėja Ramunė Radvilienė, tel. (8 5) 239 0170, el. p. ramune.radvilienne@finmin.lt) vyriausioji specialistė Justina Valienė (tel. (8 5) 219 9353, el. p. justina.valiene@finmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu vertybinių popierių išleidimo sąlygas ir tvarką, informacijos atskleidimo ir saugojimo reikalavimus nustato VPI. Be kita ko, VPI taip pat nustatomos priežiūros institucijos funkcijos ir teisės įgyvendinant jai įstatymu pavestus uždavinius.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir teigiami rezultatai, kurių laukiama

Reglamentu (ES) 2023/2631 siekiama užtikrinti žaliųjų obligacijų išleidimo skaidrumą ir jų palyginamumą, suteikiant galimybę investuotojui matyti, kaip Europos žaliųjų obligacijų emitentas iš obligacijų gautas pajamas ketina paskirstyti ES taksonomijos reikalavimus atitinkančiam ilgalaikiam turtui ir išlaidoms finansuoti, todėl įtvirtinamas reikalavimas emitentui prieš kiekvieną emisiją užpildyti nustatytos formos informacijos apie žaliųjų obligacijų suvestines. Siekiant tinkamai įgyvendinti šią Reglamento (ES) 2023/2631 nuostatą, siūloma minėtas suvestines įtraukti į reglamentuojamos informacijos, kuri apibrėžta VPI 2 straipsnio 31 dalyje, apimtį, teikiant nuorodą į Reglamento (ES) 2023/2631 10 straipsnio 1 dalies a punktą. Taip pat, siekiant teisinio aiškumo, siūloma apibrėžti Europos žaliųjų obligacijų sąvoką atitinkamai papildant VPI 2 straipsnį 10¹ dalimi.

Įstatymo projektu siūloma papildyti galiojantį VPI nuostatomis, kad priežiūros institucija (t. y. Lietuvos bankas) atlieka kompetentingai institucijai priskirtas funkcijas, nustatytas Reglamente (ES) 2023/2631. Šiuo tikslu papildomi VPI 36 ir 37 straipsniai.

Įstatymo projektu siūloma papildyti VPI nustatytus poveikio priemonių taikymo pagrindus, numatant dar vieną pagrindą – Reglamento (ES) 2023/2631 pažeidimą. Šiuo tikslu papildomi VPI 40 ir 41 straipsniai. Kartu siūloma VPI priedą papildyti Reglamentu (ES) 2023/2631.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatoma, kad Įstatymo projektas neturės neigiamų pasekmių, nes jo nuostatomis siekiama užtikrinti visišką Lietuvos ir ES teisės aktų suderinamumą.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Reglamentavimas paskatins žaliųjų obligacijų rinkos plėtrą Lietuvoje ir užtikrins šios rinkos skaidrumą ir palyginamumą. Tai bus naudinga tiek žaliųjų obligacijų emitentams, tiek investuotojams. Europos žaliųjų obligacijų emitentai galės įrodyti, kad jie finansuoja legitimius žaliuosius projektus, suderintus su ES taksonomija, kas, be kita ko, leis sumažinti ekomanipuliavimo keliamą riziką.

Tuo tarpu investuotojams bus suteikta daugiau pasirinkimo galimybių ir daugiau paskatų investuoti į aukštesnės kokybės žaliuosius projektus ir turtą. Investuotojai galės lengvai atpažinti obligacijas, kurių pajamos atitinka aplinkos apsaugos tikslus arba kurių pajamomis padedama tų tikslų siekti, ir savo veiklą labiau pritaikyti prie aplinkos atžvilgiu tvaresnių verslo modelių.

Be to, tikimasi, kad Europos žaliųjų obligacijų standarto sukūrimas padidins investuotojų pasitikėjimą žaliomis investicijomis. Kartu tai suteiks galimybę Lietuvai prisidėti prie tvarios ekonomikos kūrimo ir stiprinti savo pozicijas ES ir pasaulinėje finansų rinkoje.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu keičiama sąvoka ir teikiama nauja sąvoka bus įvertintos Terminų banko ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir ES dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos nesusijusios su Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ir ES dokumentų nuostatomis.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti nereikės parengti ir patvirtinti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu gauti Lietuvos banko specialistų vertinimai.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia, kad Įstatymo projektas būtų įtrauktas į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

Europos žalioji obligacija, „ES ŽO“, Europos žaliųjų obligacijų standartas, Europos žaliųjų obligacijų emitentas, priežiūros institucija.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi Įstatymo projekto pagrindimai ir paaiškinimai nereikalingi.
